

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 236/2014
04.04.2016. година
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије Бранка Станића, као председника већа, судије Браниславе Апостоловић и судије Јелене Боровац, као чланова већа, у правној ствари тужиоца Ј. А.Д. у стечају, из Б., коју заступа З.Т., адвокат из Б., против туженог Е. Д.Д. из С., као правни следбеник Е.- е. из С., кога заступа Љ.Ђ., адвокат из Б., ради дуга, вредност предмета спора 3.371.634,45 USD, одлучујући о ревизији тужиоца која је изјављена против решења Привредног апелационог суда Пж број 1314/14 од 29.05.2014. године, донео је у седници већа одржаној дана 04.04.2016. године следеће

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ решење Привредног апелационог суда Пж бр.1314/14 од 29.05.2014. године, решење Привредног суда у Београду П бр. 5198/13 од 16.12.2013.године и допунско решење истог суда П бр. 5198/12 од 24.12.2013.године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Решењем Привредног суда у Београду П број 5198/13 од 16.12.2013. године, Привредни суд у Београду се огласио ненадлежним за поступање у предмету П 5198/12 и укинуо све спроведене радње а тужбу одбацио.

Привредни суд у Београду је дана 24.12.2013. године донео и допунско решење П број 5198/12 којим је обавезао тужиоца да туженом на име трошкова поступка плати износ од 368.400,00 динара у року од 8 дана од дана пријема.

Привредни апелациони суд решењем Пж број 1314/14 од 29.05.2014. године потврдио је решење Привредног суда у Београду П број 5198/13 од 16.12.2013. године и допунско решење истог суда П број 5198/12 од 24.12.2013. године.

Против решења Привредног апелационог суда Пж број 1314/14 од 29.05.2014. године, тужилац преко пуномоћника из реда адвоката је благовремено изјавио ревизију из свих законом предвиђених разлога.

Испитујући побијано решење у границама разлога прописаних одредбом члана 399. у вези са чланом 412. став 1. и став 5. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр.125/04, 111/09), који се примењује на основу члана

506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр.72/11),
Врховни касациони суд је закључио да ревизија тужиоца је основана.

Ревизијом добијано решење, није захваћено битном повредом из члана 361.
став 2. тачка 9. Закона о парничном поступку на чије постојање ревизијски суд
пази по службеној дужности. На друге битне повреде које би могле представљати
ревизијски разлог, ревидент не указује.

Из чињеничног стања утврђеног у току поступка, тужилац је тражио да се
обавезе тужени да му исплати износ од 3.371.634,45 USD, са уговореном
девизном каматом. Првостепени суд одлучујући о приговору ненадлежности суда
у Републици Србији за поступање у овој правној ствари, који је поднео тужени,
утврдио је да је исти основан. Тужени је правно лице са седиштем у Б.и.Х., која је
као посебна држава призната од стране Уједињених нација 20.05.1992. године,
због чега у смислу члана 46. став 1. Закона о решавању сукоба закона са
прописима других земаља, није било места заснивању надлежности домаћег суда.
Даље је утврђено, да се имовина туженог не налази на територији Републике
Србије, као и да није прописана искључива надлежност домаћих судова за
поступање у конкретној ствари, нити овај спор потпада под искључиву
надлежност домаћих судова. При томе, цењени су и наводи да се над тужиоцем
води поступак стечаја, пред истим судом, те да је стога заснована надлежност
суда са позивом на одредбу члана 57. Закона о парничном поступку. Међутим,
првостепени суд налази да нема места примени ове законске одредбе, јер се иста
може применити само под условима из члана 27. истог закона, којом је
предвиђена надлежност домаћег суда и то само у случају ако је у закону или
међународном уговору изричито одређена надлежности домаћег суда за одређену
врсту спора. Првостепени суд је ценио и наводе тужиоца да је надлежност
домаћег суда уговорена предметним уговорима о кредиту, али је закључио да су и
ови наводи неосновани, обзиром да се уговорена надлежност домаћег суда из
уговора о кредиту број 331/90, број 359/91 и број 330/90 не може прихватити у
односу на туженог, јер тужени, односно правни претходник овде туженог, није
потписник предметних уговора о кредиту, већ јемац при издатој гаранцији,
односно меници. Са свих наведених разлога, првостепени суд је прихватио
приговор ненадлежности који је истакао тужени, због чега се огласио
ненадлежним за поступање у овом предмету, укинуо све спроведене радње, а
тужбу одбацио. Другостепени суд је добијаним решењем потврдио наведено
решење првостепеног суда у Београду, прихватајући све наведене разлоге као
правилне.

Према оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови
закључили да у конкретном случају нема места заснивању надлежности домаћег
суда по одредби члана 46. Закона о решавању сукоба закона са прописима других
земаља, којим је прописано да надлежност домаћег суда постоји ако тужени има
пребивалиште, односно седиште на територији Републике Србије, као ни по
члану 47. истог закона, којим је прописана искључива надлежност домаћег суда
кад је то овим или другим законом изричито прописано. Тачно је и да Закон о
решавању сукоба закона са прописима других земаља не прописује да је за суђење
у споровима који настају у току и поводом стечаја искључиво надлежан домаћи
суд, односно суд пред којим се спроводи стечајни поступак, нити таква законска
одредба постоји у неком од других закона када је у питању међународна

надлежност домаћег суда, те се у конкретном случају надлежност домаћег суда не може заснивати на одредби члана 57. ЗПП.

Међутим, основан је ревизијски навод да у конкретном случају није сагледана целовитост закључених уговора о кредиту и гаранција датих од стране претходника туженог у одлукама које су претходиле закључењу уговора о кредиту, а све у светлу пророгације надлежности домаћег суда.

Услов за пуноважност пророгационог споразума јесте постојање мешовитог спора и то таквог у коме је једна страна домаће лице, а друга страна страном лице, који услов је у конкретном случају испуњен имајући у виду моменат релевантан за оцену постојања међународне надлежности, а то је моменат достављања тужбе туженом сагласно члану 81. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља. Пророгација надлежности је један од начина заснивања међународне надлежности домаћег суда на основу пристанка који је садржан у писменом споразуму о надлежности, поднеску или изјави туженог датој усмено пред судом. Одредба члана 49. став 3. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, прописује услове за пророгацију надлежности страног или домаћег суда, при чему не прописују форму самог тог споразума.

Тужилац тужбени захтев у предметној парници заснива на чињеници да је преко своје Агенције у Њ. одобрио предузећу чији је оснивач правни претходник туженог кредите по више уговора о кредиту, као и да је правни претходник туженог на основу одлуке Радничког савета издао тужиоцу гаранције по основу истих уговора о кредиту. Надлежност суда у Београду заснива на пророгационој клаузули домаћег суда садржаној у уговорима о кредиту.

Првостепени суд је утврдио да уговорима о кредиту 379/92 од 30.12.1991.године, број 378/92 од 30.12.1991.године и број 384/92 од 07.02.1992.године није уговорена надлежаност домаћег суда у случају спора, док је уговорима о кредиту број 331/90, број 359/91 и број 330/90 уговорена надлежност домаћег суда, али по становишту нижестепених судова та уговорена надлежност не обавезује туженог, јер његов правни претходник није био потписник предметних уговора. Међутим, сваком уговору о кредиту претходила је одлука правног претходника туженог као оснивача фирме из Њ., која је корисник кредита, којим се истој фирми продужује кредитна линија, односно одобрава даље задужење код Агенције тужиоца у Њ., а за враћање кредитних средстава гарантује правни претходник туженог. Наведеним одлукама донетим од стране надлежних органа правног претходника туженог исти је као оснивач корисника кредита одобравао властитој фирми задуживање и истовремено гарантовао враћање кредита, па се код правног дејства пророгационе клаузуле и у односу на туженог наведене одлуке морају ценити у смислу постојања сагласности правног претходника туженог на одредбе уговора о кредиту, а самим тим и на пророгациону клаузулу у ком случају није потребна прећутна пророгација надлежности из члана 50. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља.

На основу изложеног применом члана 407. став 2. у вези са чланом 412. став 5. релевантног ЗПП, укинута су нижестепена решења, те ће у поновном

поступку првостепени суд након утврђења свих релевантних чињеница за успостављање своје надлежности, а на које је указано овим решење одлучити о тужби и постављеном тужбеном захтеву, као и о трошковима целокупног поступка.

Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.